

Samuel Larsson

Rekommendation gällande förtroendevaldas deltagande i sammanträden mot bakgrund av COVID-19

Inledning

Folkhälsomyndigheten har till följd av smittspridning av COVID-19 uttalat att sammankomster med större antal deltagare bör begränsas och att förutsättningarna för evenemang ska ses över med hänsyn till storlek på lokal.

Med anledning därav har det blivit aktuellt att, främst mot bakgrund av kommunallagens krav, belysa ett antal frågor relaterade till sammanträden i fullmäktige, nämnder, utskott och andra sammanträden och möten i vilka förtroendevalda deltar.

Deltagande med hänsyn till beslutsförhet

Vad gäller nämndsammanträden måste fler än hälften av ledamöterna vara närvarande för att nämnden ska vara beslutsför (6:27 KL). I en nämnd som har 11 ledamöter och 11 ersättare behöver således 6 av de 22 förtroendevalda närvara för att beslutsförhet ska föreligga.

Kravet gäller även för fullmäktige (5:45 KL). Det innebär att 23 av de 71 förtroendevalda (45 ledamöter och 26 ersättare) måste vara närvarande för att fullmäktige ska vara beslutsför.

Deltagande på distans

Med nya kommunallagen följde en möjlighet att genomföra fullmäktige- och nämndsammanträden på distans om fullmäktige så beslutar (5:16 KL). Distansdeltagande förutsätter dock att det sker genom ljud- och bildöverföring i realtid. Det innebär att den som deltar på distans kontinuerligt under sammanträdet måste kunna se och höra samtliga deltagare. De som deltar i sammanträdeslokalen måste på samma sätt kunna se och höra samtliga distansdeltagare.

Det ska här tydliggöras att fullmäktige inte har fattat beslut att genomföra sammanträden på distans. Det innebär att det i nuläget inte föreligger en

Samuel Larsson

formell möjlighet delta som beslutande ledamot på Skype eller med någon annan teknisk lösning.

Noteras bör i detta sammanhang att nämnderna enligt kommunallagen (4:28 KL) och reglementena har möjlighet att medge förtroendevalda att delta i sammanträde i egenskap som "övrig deltagare". Enligt förarbetena till kommunallagen kan dessa tillåtas att delta på distans exempelvis via telefonlänk (prop. 2016/17:171, s. 371). Det innebär att den förtroendevalda via telefonlänken kan lyssna på vad som yttras under sammanträdet. Sådant deltagande får dock inte ske i ärenden som inbegriper myndighetsutövning eller sekretess.

Därutöver kan det konstateras att deltagande på distans innebär stora utmaningar vad gäller krav på utrustning, teknik och inte minst sammanträdesteknik. Danderyds förtroendevalda har tillgång till en surfplatta som möjligen skulle kunna användas för distansdeltagande. En svårighet utgörs av att uppkoppling skulle behöva ske mot ett större antal deltagare som måste se varandra samtidigt. En annan svårighet består av att surfplattan används för att ta del av sammanträdeshandlingarna. Om den förtroendevalda växlar mellan dessa funktioner under sammanträdet torde risken vara stor att den kontinuerliga video- och ljudkontakten med sammanträdet blir störd. Av kommunallagens förarbeten gäller att ljud- och bildöverföringen "måste vara stabil och av hög kvalitet" (prop. 2016/17:171, s. 335).

Det ska understrykas att det är av yttersta vikt att kommunallagens krav på tekniken efterlevs. Detta eftersom besluten annars riskeras att upphävas för det fall att de skulle bli föremål för domstolsprövning.

Bedömningen är att tekniska förutsättningar för att genomföra sammanträden på distans i beslutande organ inte föreligger. Det kan inte uteslutas att särskild utrustning skulle behöva införskaffas. Slutsatsen blir därmed att frågan behöver utredas grundligt innan det kan bli aktuellt för fullmäktige att slutligt ta ställning.

Deltagande i sammanträden i beslutande organ

Så som Folkhälsomyndigheten uttalat är det utifrån smittspridningssynpunkt allra viktigast att de som inte är friska stannar hemma istället för att delta i sammankomster. För Danderyds kommuns fullmäktige, nämnder och utskott innebär det att förtroendevalda ska stanna hemma från och med den tidpunkt då symptom uppkommer till och med två dygn efter att symptomen har upphört.

Med det sagt bör utgångspunkten gälla att sammanträden i kommunens beslutande organ, såsom fullmäktige, nämnder och beslutande utskott (ej beredningsutskott), ska genomföras med så få störningar och avsteg som möjligt.

Samuel Larsson

De försiktighetsåtgärder som kan minska smittspridning ska beaktas så långt som möjligt. En sådan inbegriper sammanträdeslokalerna. Eftersom det är positivt ur smittspridningssynpunkt att nyttja större lokaler bör ombokning ske. Konkret innebär det att nämndsammanträdena bör omlokaliseras till Banérsalen på Djursholms slott vilken lämpar sig bra som sammanträdeslokal i övrigt.

Med hänsyn till att antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige uppgår till 71 personer får dock Banérsalen anses vara för liten med hänsyn till risken för smittspridning. Det finns olika alternativ varav aulan på Danderyds gymnasium utgör ett. Detta kommer att utredas ytterligare.

Ovanstående bedömning utgår från ett scenario där smittspridningen bland kommunens medarbetare inte överstiger 30 procent. Om det uppstår risk att den gränsen överskrids bör mer aktiva åtgärder vidtas för att minska antalet deltagare på sammanträdena. Det bör främst ske genom rekommendationer till ersättare att inte delta i det fall att de inte kommer att tjänstgöra som beslutande. Att få till en sådan lösning kräver ett visst mått av samordning. Respektive nämndsekreterare kan vara behjälplig med detta.

Ytterligare en åtgärd som kan bli aktuell om situationen går in i ett mer ansträngt läge är att ordföranden inför varje sammanträde bör göra en bedömning om vilka ärenden som ska prioriteras och vilka ärenden som kan utgå, skutas fram eller fattas med ordförandebeslut.

Övriga sammanträden och möten i vilka förtroendevalda deltar

Utöver beslutande organ deltar förtroendevalda i en hel del andra möten, såsom beredningsutskott och arbetsmöten. För dem är kommunallagens krav inte lika aktuella eftersom inga beslut fattas. Rekommendationen är därför att de under rådande omständigheter tillåts ske på distans, under förutsättning att ordföranden bedömer det vara lämpligt.

En förtroendevald som deltar på distans i ett sammanträde i exempelvis ett beredningsutskott räknas inte som närvarande ledamot eller ersättare utan som en övrig deltagare. Det innebär att beredningsutskott kan behöva genomföras i annan form, såsom ett vanligt möte där ärenden för nästkommande sammanträde diskuteras.

Ärenden som inbegriper myndighetsutövning mot enskild och sekretessärenden ska inte behandlas på distans.

Den som deltar på distans har i dagsläget inte rätt till arvode.

Samuel Larsson

Sammanfattande rekommendation

Mot bakgrund av anförda argument i detta PM ges följande rekommendation:

1. Planerade sammanträden i fullmäktige, nämnder och beslutande utskott genomförs i vanlig ordning med den ändringen att nämndsammanträden omlokaliseras till Banérsalen på Djursholms slott. Sammanträden i fullmäktige omlokaliseras till annan lokal, varav aulan i Danderyds gymnasium är ett alternativ.
2. För det fall att smittspridningen bland kommunens medarbetare riskerar att överstiga 30 procent ges rekommendationen att vidta aktiva åtgärder vad gäller att begränsa antalet deltagande i beslutande organ. Det sker främst genom att ge rådet till ersättare att inte närvara för det fall att de inte kommer tjänstgöra som beslutande.
3. Deltagande i övriga sammanträden och möten såsom i beredningsutskott och arbetsgrupper genomförs på distans för de fall det bedöms lämpligt. Ärenden som inbegriper myndighetsutövning mot enskild och sekretessärenden ska inte behandlas på distans.
4. Deltagande på distans i beslutande organ är i dagsläget inte formellt möjligt och kan inte genomföras. Fullmäktige kan efter beslut godkänna en sådan ordning men det kräver först en grundlig utredning.

Samuel Larsson
Kommunsekreterare